

Luisa Josefa Bordazar
Alegia, Gipuzkoa

Aurkibidea

Biografia

Zintak

ALE-005

- **Proiektua:** Dialektologia-EHU
- **Elkarrizketatzailea(k):**
- **Data:**
- **Iraupena:** 38 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Lizeaga, Irati
- **Emalea:** Zuazo Zelaieta, Koldo

Pasarteak

1. Doña Francisca maistra

- **Erref:** ALE-005/002
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:00:09. **Bukatu:** 00:02:05

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

Maistra zuten eskolan, Doña Francisca. Eskolaren egitura. Gero moja eskolara joan zen. Uniforme beltzez joan behar izaten zuten jantzita.

2. Alegiako festak: Tolosako banda

- **Erref:** ALE-005/003
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:02:05. **Bukatu:** 00:04:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Gerra baino lehen ospatutako festetara Tolosako banda etortzen zen herrira, plazan jotzera. Luisa Josefa Hijas de La Cruzeko kongregazioan zegoen sartuta. Dantzan ibiliz gero, kongregaziotik bota edo zigortu egiten zituzten, zinta gorriaz.

3. Alegia asko aldatu da

- **Erref:** ALE-005/004
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:04:48. **Bukatu:** 00:08:04
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Alegian emandako aldaketak aipatzen ditu. Herriko zenbait non bizi ziren. Soro gutxiago, etxe gehiago.

4. Eskolan piper, lanean geratzeko

- **Erref:** ALE-005/005
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:08:04. **Bukatu:** 00:09:22
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Amak soroan laguntza behar zuenean, eskolan piper egin behar izaten zuen. Umeak zaintzen gelditu ohi zen. 9 urte zituen aita hil zenean. Taloa eta esnea ohikoa izaten zuten jateko.

5. Gerra garaian ezin irinik egin

- **Erref:** ALE-005/006
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:09:22. **Bukatu:** 00:11:37
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Gerra garaian etxeko artoa eta babarrunak erabiltzen zituzten. Irina egiteko arazoak izaten zituzten errota itxi baitzituzten.

6. Kaniketan umea besotan zuela

- **Erref:** ALE-005/008
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:13:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Anaiarreba gazteagoak zaindu behar izaten zituen askotan, eta hauek besoan hartuta, kaniketan ibili ohi zen.

7. Karmenak galarazi

- **Erref:** ALE-005/009
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:13:00. **Bukatu:** 00:14:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Zenbait ospakizun egiten ziren inguruan, tartean Karmenak. Galarazi egin zituzten gerra garaian.

8. Errepublikarrek gurutzeak kendu

- **Erref:** ALE-005/011
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:17:01. **Bukatu:** 00:18:57
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

<p>Errepublika garaian eskolatik sinbologia erlijiosoa kendu zuten. Elizak katekistak formatu eta eskolatik zuzenena joan behar izaten zuten dotrina ikastera. Hamalau urteak arte joan zen eskolara. Amari askotan laguntzen zion anai-arrebak zaintzen.</p>

9. Igandero elizara

- **Erref:** ALE-005/013
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:19:38. **Bukatu:** 00:20:09
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Igandero goizeko seietan, zazpitan eta hamarretan izaten zen meza. Askotan joan behar izan zuen seietako mezara.

10. Nafarrak herrian sartu zirenekoa

- **Erref:** ALE-005/015
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:20:17. **Bukatu:** 00:22:46
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Abuztuaren 7an sartu ziren nafarrak herrian. Kale bati egun hartako izena harri zioten. Apopilo zuten neska bat, eta morroi bat ere bai. Egund hartan janaria hartu eta etxetik alde egin zuten. Gueuz etxera itzultzten ziren lotara.

11. Gerran izeba-osaben etxera

- **Erref:** ALE-005/017
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:23:56. **Bukatu:** 00:25:33
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Herria bonbardatu zutenean izeba-osaben baserrira abiatu ziren hamabost bat lagun, familiakoak eta bizilagunak. Beldurrak jota, baserrira bano lehenago zegoen txabolatxo batean sartu ziren, bonben beldur.

12. Herrira nafarrak sartu, eta "bakea" nagusitu

- **Erref:** ALE-005/019
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:25:57. **Bukatu:** 00:27:14
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Nafarrak herrian sartu zirenean, jendeak hegazkinei tiro egiten ziela oroitzen du. Amak koltxoiak jartzen zituen leihoetan. Behin nafarrak herrian sartuta, "bakea" egonkortu zela zioten.

13. Margarita egin behar

- **Erref:** ALE-005/020
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:27:14. **Bukatu:** 00:30:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Politika » Jarrera politikoak » Erreketeak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Falangistek herria hartu, eta Margarita egin ziren neska asko, erreketeen aldeko neskak. Uniformez jantzita desfileak egin behar izaten zituzten.

14. Hilero falangistentzat dirua biltzen

- **Erref:** ALE-005/022
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:30:36. **Bukatu:** 00:31:37
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Margaritentzat eta erreketentzat dirua biltzen zen hilero-hilero. Etxez etxe joaten ziren, zerga moduan.

15. Tolosatik erreketea instrukzioa ematera

- **Erref:** ALE-005/023
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:31:37. **Bukatu:** 00:33:37
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Instrukzioa jasotzen zuten gazteek. Horretarako, Tolosatik joaten zen herrira erreketek bat. Erreketek garaipen bat zutenean, herrian desfilea izaten zen, eta bukaeran "Viva Franco" oihukatu behar izaten zuten. Margariten abestiak.

16. "Que en España triunfa el requete"

- **Erref:** ALE-005/025
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:33:59. **Bukatu:** 00:35:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Etxe guztiak arakatu zituen Guardia Zibilak, arma bila. 'Cara al sol' abestia eta egiten zituzten aldaketak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-11

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com